

Szent András apostol

Szent András apostolra emlékezünk liturgikus ünnepén, **november 30-án**.

Szent János szerint András, aki halászatból élt, egyike volt annak a két tanítványnak, akik először követték Jézust. Kezdetben Keresztelő János tanítványai közé tartozott, de amikor meggyőződött róla, hogy Jézusban megtalálták a Messiást, hozzá csatlakozott. Ezért vitte el Jézushoz a testvérét, Simon Pétert is (Jn 1,35–42). A kenyérszaporítás előtt András jelentette Krisztusnak, hogy „van itt egy fiú, akinek van két árpakenyere és öt hala” (Jn 6,8–9).

Szent Márk evangéliuma szerint Jézus maga hívta meg Simonnal és Zebedeus fiaival, Jakabbal és Jánossal együtt a Galileai-tó partján (1,16–20; vö. Mt 4,18–22). András jelen volt, amikor Péternek, Jakabnak és Jánosnak az utolsó időkről beszélt Jézus az Olajfák hegyén (Mk 13,3), és Fülöppel ő vitte a pogányokat Jézushoz az utolsó napokban (Jn 13,22).

Az apostolok szétválása után András Kis-Ázsia tartományban a Fekete-tengertől délre fekvő vidéken, Thrákiában és Görögországban hirdette az evangéliumot. Biztosnak látszik a hagyományban élő adat, hogy 60-ban az achaii Petra városában keresztre feszítették. Keresztjének szarait nem derékszögben, hanem átlósan (X alakban) ácsolták, ezért nevezik András-keresztnek ezt a formát.

Ereklyéit a 4. századtól Konstantinápolyban őrizték, majd 1208-ban erőszakkal átvitték az itáliai Amalfiba. 1964-ben a keleti és nyugati egyház kiengesztelődésének jeleként az apostol ereklyéi visszakerültek Petrába, vértanúsága helyére.

Szent András apostol ünnepét Rómában a 6. század óta ünneplik.

András életéről az evangéliumokból keveset tudunk, de annál többet árul el az *András cselekedetei* című apokrif könyv, amely elbeszéli, milyen viszontagságok közepette vitte az apostol Krisztus örömhírét Örményország napégette pusztaságain, Kurdisztán szakadékos hegyein át a Fekete-tenger partjáig. Feltűnt a szkíták földjén is, és hirdette az evangéliumot a nomád pásztorok és vadászok sátraiban. Végigjárta Thrákiát és Görögországot, végül Achaiában Aegeas prokonzul elé állították.

András nagy beszédben tárta föl a kereszt által történt megváltást. A helytartó egyre türelmetlenebbül hallgatta, végül börtönbe vettette. Amikor a legválogatottabb kínzások sem törték meg, Aegeas parancsot adott, hogy feszítsék keresztre. Amikor András megpillantotta a számára készített keresztet, hangosan fölkiáltott: „Üdvözlégység, szeretett kereszt! Te szépséget és ragyogást nyertél az Úr tagjaitól. Mert mielőtt az Úr fölszállt volna reád, a föld rémülete voltál, most azonban rajtad keresztül az én Uramhoz megyek!”

Miután megfeszítették, két napig függött András a fán, s a legenda szerint ő maga tartotta vissza az embereket attól, hogy levegyék. A harmadik napon véget értek kínjai. Halála pillanatában csodálatos fény ragyogta körül, és Krisztus hűséges vértanúja látta, hogy dicsőségében jön el érte az Úr.

Kérünk Istenünk, legyen közbenjárónk az örökkévalóságban Szent András apostol, aki itt a földön igehirdetője és vezetője volt Egyháznak. A mi Urunk, Jézus Krisztus, a te Fiad által, aki veled él és uralkodik a Szentlélekkel egységben, Isten mindörökkön örökké. Ámen.

* * *

András napja a legjelentősebb házasságjósoló, varázsló nap. Próbáltak álomból jósolni, és egész nap böjtöltek a lányok.

A moldvai és gyimesi magyarok ezen a napon a farkasok ellen megfokhagymázták az ajtókat, hogy ne veszítsék el a jószágot. Ugyanebből a célból összekötötték az ollót is, mert ha szárai nyitva maradnának, az azt jelentené, hogy a farkasok elviszik a juhokat.

András-napkor kezdődtek a disznóvágások, ezért nevezték a jeles napot „disznóölő Szent András”-nak is.

Forrás

Diós István: *A szentek élete*
Magyar katolikus lexikon
Magyar néprajz VII.